

Nr 14.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående viss ändring av 16 § militärsättningsförelörden.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 42, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Jonsson* i Skutskär hemställt, att »riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådan ändring av 16 § militärsättningsförelörden, att ersättning utgår för hela den tid den skadade av läkare varit sjukskriven, och ej som nu från den tid 'då ansökan därom gjorts'».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för detta yrkande, får utskottet hänvisa till motionen.

I förelörden den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring (1927 års militärsättningsförelörden), finnas bestämmelser om rätt för värnpliktiga m. fl. till ersättning i anledning av skada eller sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring å tid då riket icke befinner sig i krig. Ersättningsärenden som avses i förelörden avgöras, med ett undantag, av riksförsäkringsanstalten. Över beslut av riksförsäkringsanstalten må klagan föras hos försäkringsrådet.

Enligt 10 § må riksförsäkringsanstalten när som helst och under så lång tid, sådant finnes lämpligt, bereda den skadade vård å sjukvårdsanstalt. Den skadade må dock ej utan sitt medgivande intagas å sjukvårdsanstalt, såvida ej skadan enligt läkares intyg kräver vård å sådan anstalt.

I 14 § stadgas, att om under militärtjänstgöring skada uppkommer till följd av olycksfall, skall den skadades kompanichef eller motsvarande befäl ofördröjligen därom underrättas. Yppas skadan först sedan tjänstgöringen upphört, skall den skadade därom underrätta riksförsäkringsanstalten, därest han anser sig berättigad till ersättning enligt förelörden.

16 § i förelörden har följande lydelse:

Sedan riksförsäkringsanstalten erhållit kännedom om olycksfallet, skall anstalten, så snart ske kan, ändå att ansökan om ersättning icke blivit gjord, besluta om de åtgärder, som för den skadades vård må vara av nöden, samt bestämma den ersättning, som enligt denna förelörden skall utgivas.

Inträder, sedan ersättning till den skadade blivit av riksförsäkringsanstalten bestämd, väsentlig förändring i de förhållanden, vilka voro avgörande för ersättningsens bestämmande, må jämkning i ersättningen äga rum. Sådan jämkning må dock ej avse ersättning, som belöper å tiden före den dag, då ansökan därom gjorts, eller, där jämkningen utan ansökan beslutats av riksförsäkringsanstalten, före dagen för beslutet.

Bihang till riksdagens protokoll 1947. 9 saml. 2 avd. Nr 14.

Beslut om ersättning skall, så fort ske kan, meddelas den ersättningsberättigade och utan hinder av förd klagan tillsvidare lända till efterrättelse.

De i 16 § angivna bestämmelserna gälla även sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall.

Lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete (olycksfallsförsäkringslagen) innehåller i 13 § femte stycket stadganden som motsvara bestämmelserna i 16 § andra stycket 1927 års militärsättningsförordning.

Någon närmare motivering till bestämmelserna i 13 § femte stycket olycksfallsförsäkringslagen och 16 § andra stycket militärsättningsförordningen har icke lämnats vid författningarnas tillkomst.

Till olycksfallsförsäkringslagen och militärsättningsförordningen äro anknutna författningar rörande försäkring för vissa yrkessjukdomar, ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under hemvärnstjänstgöring, m. m.

Sociala försvarsberedskapskommittén avlämnade i januari 1941 ett betänkande med förslag till krigspensionsförordning m. m. (SOU 1941: 1). Förslaget till krigspensionsförordning innehåller i 30 § första stycket stadganden av följande lydelse:

Inträder, sedan ersättning blivit av riksförsäkringsanstalten bestämd, väsentlig förändring i de förhållanden, som voro avgörande för ersättningens bestämmande, skall jämkning i ersättningen äga rum. Sådan jämkning må dock ej utan särskilda skäl avse ersättning, som belöper å tiden före den dag, då ansökan därom gjorts, eller, där jämkning beslutats utan ansökan, före dagen för beslutet.

Som motivering till 30 § anförde kommittén följande:

Bestämmelserna i första stycket överensstämma med ett stadgande i militärsättningsförordningen, fränsett att jämkning föreslagits kunna ske även retroaktivt, om särskilda skäl härför finnas. Rätt lång tid kan understundom komma att förflyta, innan riksförsäkringsanstalten erhåller kännedom om inträdd förbättring eller försämring av den skadades tillstånd eller andra omständigheter av betydelse för ersättningarnas storlek, varför det torde vara lämpligt, att anstalten erhåller möjlighet att i särskilda fall ompröva ersättningen även för gången tid.

Socialvårdskommittén arbetar för närvarande med en allmän revision av bl. a. militärsättningsförordningen och olycksfallsförsäkringslagen. I 1947 års riksdagsberättelse uppgives beträffande kommitténs verksamhet, att utredningsarbetet på den sociala olycksfallsförsäkringens område torde kunna avslutas under år 1947.

Utskottet. Enligt 16 § andra stycket 1927 års militärsättningsförordning må jämkning i ersättning till skadad äga rum om, sedan ersättningen blivit bestämd, väsentlig förändring inträder i de förhållanden, vilka voro avgörande för ersättningens bestämmande. Sådan jämkning må dock ej avse ersättning, som belöper å tiden före den dag, då ansökan därom gjorts, eller, där jämk-

ningen utan ansökan beslutats av riks försäkringsanstalten, före dagen för beslutet. Sistnämnda bestämmelse kan, såsom motionären framhållit, leda till uppenbart obilliga resultat. Bestämmelsens tillämpning blir alldeles särskilt stötande, då den skadades tillstånd är sådant, att underrättelse om inträdd försämring icke kan komma riks försäkringsanstalten tillhanda utan betydande tidsutdräkt. Enligt utskottets mening bör därför en uppmjukning av bestämmelsen äga rum.

Socialvårdskommittén arbetar för närvarande med en allmän översyn av bland annat 1927 års militärsättningsförordning. Detta arbete beräknas visserligen komma att avslutas under innevarande år, men enligt utskottets mening bör en ändring i 16 § andra stycket militärsättningsförordningen vidtagas utan avbidan å resultatet av den allmänna översynen av förordningen. Någon olägenhet torde icke uppkomma härigenom. Möjligen bör i samband med den nu ifrågasatta ändringen i militärsättningsförordningen motsvarande ändring vidtagas i andra författningar.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av förevarande motion måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning och förslag — om möjligt till innevarande riksdag — till sådan ändring av 16 § andra stycket förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, att jämkning i redan bestämd ersättning må kunna avse även ersättning som belöper å tiden före den dag, då ansökan därom gjorts, eller, där jämkningen utan ansökan beslutats av riks försäkringsanstalten, före dagen för beslutet.

Stockholm den 13 mars 1947.

På andra lagutskottets vägnar:

ÅKE HOLMBÄCK.

Vid ärendets behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Holmbäck, Linder*, Wistrand, Forslund, Löfvander, Hage, fröken Andersson och herr Nils Elowsson;

från andra kammaren: herrar Olovson i Västerås, Ryberg, Hermansson, Holm, Andersson i Gisselås, Andersson i Eskilstuna*, Lundberg och fru Sandström*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.